

Sygn. akt III Ca 1575/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Balion - Hajduk

po rozpoznaniu w dniu 19 kwietnia 2018 r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko T. P. (P.)

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 24 maja 2017 r., sygn. akt VIII C 966/16

oddala apelację.

SSO Magdalena Balion - Hajduk

Sygn. akt III Ca 1575/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 maja 2017r. Sąd Rejonowy w Zabrze zasądził od pozwanego T. P. na rzecz powoda (...) sp. z o.o. w G. kwotę 330zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym od kwoty 320zł od dnia 26 sierpnia 2016r., oddalił powództwo w pozostałym zakresie i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 12 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, że 24 kwietnia 2015r. pozwany zawarł z powódką jako pożyczkodawcą umowę pożyczki nr (...) (...). Zgodnie z par. 2.1. umowy, pożyczkodawca udzielił pożyczkobiorcy pożyczki w kwocie 1 950zł, przy czym pożyczkobiorca zobowiązany był ponieść opłatę w wysokości 950zł (prowizję). Kwota do wypłaty pomniejszona o prowizję wynosiła 1 000zł. Pożyczka nie była oprocentowana, natomiast w przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki pożyczkodawca miał prawo naliczać odsetki za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym (par.6.3 umowy). Zgodnie z par.6.6 umowy pożyczkodawca miał prawo naliczyć koszty działań windykacyjnych w wysokości 10zł za wysłanie pierwszego wezwania do zapłaty listem poleconym oraz 10zł za wysłanie ostatecznego przesądowego wezwania do zapłaty listem poleconym. Zgodnie z par.4.1 zawartej umowy kwota pożyczki w wysokości 1 950zł miała zostać spłacona w dwunastu miesięcznych równych ratach w wysokości 162,50zł każda w terminach wskazanych w harmonogramie spłaty stanowiącym załącznik do umowy.

Pozwanemu z tytułu umowy pożyczki została wypłacona kwota 1 000zł.

W dniu 30 października 2015r. powód skierował do pozwanego wezwanie do zapłaty należności wynikającej z zawartej umowy pożyczki z dnia 23 kwietnia 2015r. nr (...) (...) w kwocie 295zł. W dniu 30 listopada 2015r. powód skierował do pozwanego listem poleconym wezwanie do zapłaty należności wynikającej z zawartej umowy pożyczki z dnia 23 kwietnia 2015r. nr (...) (...) w kwocie 477,50 zł. Pismem z dnia 30 listopada 2015r. powód wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki z dnia 23 kwietnia 2015r. nr (...) (...) z zachowaniem trzydziestodniowego terminu wypowiedzenia.

Pozwany zapłacił na rzecz powoda z tytułu należności wynikającej z zawartej umowy pożyczki z dnia 23 kwietnia 2015r. nr (...) (...) kwotę 680zł. W pozostałej części pozwany nie wywiązał się ze swojego zobowiązania.

Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne w części na podstawie art.720 § 1 k.c., przywołał również przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2014, poz. 1497), gdyż pozwanemu przysługiwał status konsumenta.

Na kwotę udzielonej pozwanemu przez powoda pożyczki składały się kapitał pożyczki w wysokości 1 000zł oraz prowizja za udzielenie pożyczki w wysokości 950zł. Prowizja stanowiła prawie 100% wartości udzielonej pożyczki. Postanowienie umowne przewidujące obciążenie pożyczkobiorcy prowizją pozostającą w takiej relacji do wartości przedmiotu umowy (wysokości pożyczki) Sąd Rejonowy uznał za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a przez to nieważne (art. 58 § 2 i 3 k.c.) Konsumenta można obciążyć jedynie tymi opłatami, które powinny rekompensować poniesione koszty związane z zawarciem umowy, ekonomicznie uzasadniony zysk w postaci odsetek, a także rekompensować koszty związane z nienależytą realizacją umowy przez pożyczkobiorcę. Nie powinny one natomiast stanowić dla powoda dodatkowego nieuzasadnionego poniesionymi kosztami zysku.

Sąd powołał się również na postanowienia Dyrektywy Parlamentu Europejskiego I Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008r. w sprawie umów o kredyt konsumencki, która w preambule kilkakrotnie odwołuje się do potrzeby zapewnienia pożyczkobiorcom należytej ochrony.

Konsumenta wiążą tylko te postanowienia umowy, które kształtują jego prawa i obowiązki w sposób niesprzeczny z dobrymi obyczajami i nienaruszającymi rażąco jego interesów (arg. z art. 358¹ k.c.). W niniejszej sprawie to powód sporządził treść umowy pożyczki. Pozwany jako konsument nie uzgadniał indywidualnie wysokości prowizji, a w sprzecznie od nakazu zapłaty wyraźnie zakwestionował jej wysokość. Prowizja z uwagi na brak adekwatnej relacji do usługi pożyczkodawcy nie należała do głównego świadczenia stron. Zawarte w umowie z dnia 23 kwietnia 2015r. postanowienie określające bardzo wysoką prowizję jest postanowieniem umownym rażąco naruszającym interesy konsumenta, kształtując jego prawa w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, toteż nie wiązała ona pozwanego.

Sąd I instancji uznał także ustalenie wysokości prowizji jako prawie 100% kwoty pożyczki za niezgodne z zasadami współżycia społecznego w świetle art. 5 k.c.

Z tych przyczyn Sąd Rejonowy uznał, że umowa pożyczki w zakresie postanowień dotyczących wysokości prowizji jest w świetle art. 58 § 2 k.c. w zw. z art. 58 § 3 k.c. w zw. z art.5 k.c. nieważna. Jako taka nie może stanowić podstawy domagania się przez powoda zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kwoty 950 zł tytułem prowizji. W pozostałym zakresie umowa pożyczki jest ważna i może stanowić podstawę dochodzenia przez powoda wynikających z niej należności.

Pozwany zapłacił na rzecz powoda kwotę 680zł tytułem należności wynikającej z przedmiotowej pożyczki, co wskazał sam powód w uzasadnieniu pozwu. Kwota ta została zaliczona na poczet kapitału pożyczki, co również wynika z uzasadnienia pozwu.

Sąd uwzględnił powództwo co do kwoty 320zł stanowiącej kwotę pożyczki (1 000zł) pomniejszonej o kwotę dokonanych przez pozwanego wpłat w wysokości 680zł. Ponadto Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 10zł na podstawie par. 6.6 zawartej umowy z tytułu przesłania pozwanemu wezwania do zapłaty z dnia 30 listopada 2015r. listem poleconym. Wskazać należy, iż powód nie wykazał, aby wezwanie do zapłaty z dnia 30 października

2015r. zostało przesłane pozwanemu listem poleconym, w związku z czym w tym zakresie żądanie pozwu jako niewykazane nie zostało uwzględnione.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art.481 § 1 k.c. O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na zasadzie art.100 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód, zaskarżając go w części oddalającej powództwo i wnosząc o jego zmianę i zasądzenie powództwa w całości względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, przy zasądzeniu na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje. Zarzucił naruszenie prawa procesowego przez pominięcie faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sporu i niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, naruszenie art. 5 k.c. przez błędne zastosowanie, naruszenie art. 385¹ § 1 k.c. przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że postanowienia umowne dotyczące prowizji mają charakter niedozwolonego postanowienia umownego, naruszenie art. 58 § 2 i art. 353¹ k.c. przez niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że postanowienia umowne dotyczące prowizji są nieważne, a także zarzucił nierozpoznanie istoty sprawy oraz sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda, jako całkowicie bezzasadna, podlegała oddaleniu.

Wbrew jej zarzutom, Sąd Rejonowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe i prawidłowo ustalił stan faktyczny, w oparciu o dołączone do akt sprawy dokumenty, wyprowadzając trafne wnioski.

Zarzuty apelacji dotyczące naruszenia przepisów postępowania nie są uzasadnione, tym bardziej, że ich skuteczne podniesienie w apelacji wymaga-art. 505⁹ § 1¹ pkt 2 k.p.c.-wykazania, że mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I Instancji wydał słuszne rozstrzygnięcie oparte na prawidłowo ustalonym stanie faktycznym oraz dokonanych na jego podstawie rozważaniach prawnych wynikających z właściwie zastosowanych przepisów prawa.

Sąd odwoławczy nie podziela stanowiska strony apelującej, że w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności w ustaleniach Sądu I Instancji z zebrany materiał dowodowy. Sąd Rejonowy wyjaśnił wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy i właściwie ocenił zebrany materiał dowodowy oraz dokonał na jego podstawie prawidłowych ustaleń faktycznych. W oparciu o przeprowadzone dowody zasadne było ustalenie wysokości żądania w kwocie wskazanej w zaskarżonym wyroku. Sąd Okręgowy podziela te ustalenia faktyczne i przyjmuje za własne.

Powód domagał się w niniejszej sprawie zasądzenia od pozwanego roszczenia pieniężnego z tytułu niespłaconej umowy pożyczki. Żądanie to Sąd Rejonowy uwzględnił w części. Mając na uwadze wywiedzione żądanie, dowody zaferowane przez powoda na jego poparcie, stanowisko pozwanej w ocenie Sądu Okręgowego należało uznać trafność skarżonego wyroku. Sąd Okręgowy ponownie dokonując oceny dowodów nie doszukał się w postępowaniu Sądu Rejonowego jakiegokolwiek wadliwości i dowolności w tym zakresie. Ponadto powód w apelacji nie wskazał na konkretne istotne uchybienia, których w tym zakresie miał dopuścić się Sąd pierwszej instancji.

Nie naruszył też Sąd I instancji przepisów prawa materialnego. Bezsporne było między stronami, iż powód przekazał pozwanemu kwotę 1000zł, jak i fakt, że pozwany zwrócił powódce kwotę 680 zł. Umowa zawarta przez strony została uregulowana w art. 720 § 1 k.c. zgodnie, z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Zaoferowany przez powódkę materiał nie dawał jednak podstaw do przyjęcia, że te postanowienia umowy są zgodne z prawem. Istota apelacji sprowadzała się w gruncie rzeczy do określenia charakteru zapisu umowy pożyczki gotówkowej w zakresie ustalenia wysokości prowizji. Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu I instancji

zaprezentowane w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia, że stanowił on niedozwoloną klauzulę abuzywną i w konsekwencji z uwagi na swój charakter nie wiązał stron umowy.

Wbrew zarzutowi apelacji Sąd Rejonowy dokonał w realiach niniejszej sprawy-prawidłowej wykładni i subsumcji przepisu art. 58 k.c. Zgodzić należy się z Sądem I instancji, że postanowienia dotyczące ustalenia wysokości prowizji w wysokości niemal 100%% kwoty pożyczki, stanowią niedozwoloną klauzulę umowną, rażąco naruszającą interesy konsumenta, przy czym w materiale dowodowym brak było podstaw do przyjęcia, że tego rodzaju zapis w umowie został uzgodniony indywidualnie z pozwanym i że pozwany miał jakikolwiek wpływ na jego treść. W sytuacji, gdy kwota pożyczki ustalona była na 1000zł, trudno przyjąć za zasadne twierdzenie, że pozwany w sposób racjonalny wyraził zgodę na pokrycie kosztów w kwocie 950zł, bowiem kwota ta stanowiła wartość niemal całej pożyczki. W tym stanie rzeczy, tego rodzaju postanowienie umowne nie wiążące konsumenta (art. 385 1 § 1 i 2 k.c.). Zgodnie bowiem z treścią art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu (§ 3 cytowanego przepisu). W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazano zaś, że przez działanie wbrew dobrym obyczajom należy rozumieć wprowadzenie do wzorca klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron, zaś rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję na jego niekorzyść praw i obowiązków wynikających z umowy. Zdaniem Sądu Odwoławczego określenie jej w takiej wysokości rażąco odbiegało od uczciwych i rzetelnych standardów, a nadto było sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz naruszało zasadę ekwiwalentności świadczeń.

Rację ma Sąd I instancji i w tym zakresie, że opłata ta mimo zawarcia zapisu, iż oprocentowanie wynosi 0% w stosunku rocznym i jest niezmiennie w trakcie trwania umowy, jest w istocie próbą obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych. W świetle zapisów umowy w istocie uzasadnione jest twierdzenie, że strona powodowa stosuje zabieg wprowadzenia dodatkowej opłaty pomimo, że formalnie ogranicza wysokość odsetek kapitałowych do poziomu zgodnego z treścią art. 359 § 2¹ k.c. Pożyczkodawca podjął próbę obejścia przepisu o odsetkach maksymalnych. Mając na względzie, że w niniejszym przypadku mamy do czynienia z obrotem konsumenckim, taki zabieg prowadzi do naruszenia interesów konsumenta. Zastrzeżenie takich opłat, zmierzające do obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych jest niedopuszczalne (art. 359 § 2¹ k.c.), a zatem jako sprzeczne z ustawą - nieważne (art. 58 § 1 k.c.). Podkreślenia wymaga za Sądem I instancji, że wszelkie opłaty i prowizje pobierane przez pożyczkobiorcę powinny wyrównywać rzeczywiste koszty poniesione przez niego w związku z podjęciem danej czynności i nie powinny być rażąco wysokie dla konsumenta. Nie można zatem podzielić zarzutu, że Sąd dokonał błędnej oceny prawnej umowy i zaniedbał wypracowany model przeciętnego konsumenta.

Sąd Okręgowy ze wskazanych przyczyn stosownie do art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

SSO Magdalena Balion – Hajduk